

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Quid de neceßitate Fidei circa alios articulos & mysteria
existimandum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Tom. II.

Possim non nulli quosdam ex antiquis Gentilibus in celo constitutos.

III. Res divinitus in explicitam, & implicitam.

Differentia inter hos duos actus Fidei.

Idem actus potest esse Fides explicita & implicita.

IV. Fides explicita de existentia Dei in omni statu ac tempore fuit necessitate media ad salutem consequendam necessariam.

V. Objic. Sequi paucos veram Dei Fidem habere, & ad salutem necessariam.

Res simplices vel tota sciuntur, vel omnino ignorantur.

cedendum. Suppono autem ex Sectione præcedente supernaturalem aliquem actum Fidei esse & semper fuisse adulto ad salutem necessarium, modo ibi explicato. Perperam ergo Erasmus In Comment. Tuscula. Questionum Ciceronem: Zuinglius etiam Herculem, Socratem, Aristidem, Theseum, Camillam, Catones, & alios ex antiquis illis Gentilibus quamquam fide divinâ destitutos, caelesti frui beatitudine asserunt. Quod eorum pronuntiatum Canus erroneum & fortè hereticum, Valentia ab omnibus jam ut erroneum rejici, Baneriz aut esse heresim, aut heresi proximum jure meritissimo affirmant.

Notandum insuper Fidem, aliam esse explicitam, aliam implicitam. Quam Fidei divisionem licet Calvinus improbet, & imperitè in eam invehatur, desumitur tamen ex S. Augustino lib. 19. contra Faustum cap. 14. & S. Gregorio lib. 2. Moralium, cap. 25. eamque cum Magistro in 3. Dist. 25. tradunt communiter Theologi. Fides explicita illa est, qua veritatem aliquam distinctè & in particulari credimus, ut Verbum esse Incarnatum &c. Fides verò implicita illa dicitur, qua non distinctè & in particulari, sed in confuso tantum & in communi aliquid credimus, quatenus nimirum in aliquâ veritate creditâ continetur implicitè: sic qui credit Deum esse creatorem Universi, credit eum esse creatorem Lydia, Capadocia, Mesopotamiae &c. quamvis de his regionibus expressè tunc non cogitet, imo de iis fortè nunquam audiverit. Sic qui hujusmodi actum Fidei elicit, credo Verbum esse Incarnatum, & quicquid insuper Deus revelavit: hic explicitè credit Incarnationem, reliqua implicitè, quamvis plurima in divinis literis contineantur, quorum is, præsertim si rudis sit, penitus est ignarus.

Prima Conclusio: Existentia Dei omni tempore & statu fuit Fide explicitâ credenda, ita ut quisquis in peccatum grave lapsus fuisset, nec gratiam & justificationem in hac vitâ, nec gloriam in futurâ sine eâ consequi potuisset: ac proinde necessarius semper fuit hic actus Fidei necessitate mediæ. Hæc est communis Doctorum sententia, quam proinde tenet Suarez hic, Disputat. 12. Sect. 3. num. 2. Valentia hic. q. 2. punct. 3. Tannerus Disp. 1. quæst. 7. dub. 2. qui etiam sententiam Vegæ Sect. præcedente, n. 3. relatam, qui contrarium docebat, ait esse erroneam. Ratio est: nisi enim quis Deum Fide supernaturali credat, nec eum super omnia ut oportet amare potest, nec de peccatis dolere, & sperare veniam.

Dices, hinc sequitur plurimos, etiam inter Orthodoxos esse, qui veram Dei Fidem, & ad salutem necessariam non habent; quotus enim quisque est, qui ita omnia Dei prædicata explorata habet, ut eorum aliquod ipsum non lateat; hic ergo veram de Dei existentia Fidem habere nequit, cum unum aliquod, imo plurima fortasse Dei prædicata ignoret, ergo non habet veram Fidem circa Deum, ejusque existentiam, cum Deum non cognoscat. Qua enim simplicitas, seu indivisibilia sunt, inquit Aristoteles 9. Metaphysi. vel tota cognoscuntur, vel omnino ignorantur. Hinc S. Hilarius Psal. 1. infideles, cum varia Dei attributa ignorent, ait fingere Deum, qui non est. Sanctus Thomas etiam secunda secundæ, quæstione secundâ, articulo secundo ad tertium, asserit Philosophos verum Deum non cognovisse, quia sub illis eum rationibus non noverant, quas de eo Fides tradit.

Sed contra: Indubitatum enim apud omnes est, Judæos olim habuisse veram Fidem, paucissimis tamen eorum notum erat mysterium Sanctissimæ Trinitatis, ergo ignorantia unius aut alterius ex Attributis, vel prædicatis seu perfectionibus divinis non obstat quo minùs habere quis possit veram cognitionem & Fidem de aliis. Sic etiam hodie de variis Dei prædicatis gravis est inter Theologos controversia, asserentibus aliis ea in Deo reperiri, aliis negantibus. Volunt exempli gratia aliqui dari in Deo substantiam absolutam, relationem transcendentalem ad creaturas, actum primum intelligendi & volendi, & alia hujusmodi, quæ nihilominus alii nullo modo in Deo admittenda existimant, ergo vel unius sententiæ vel alterius auctores Deum omnino ignorant, & verâ Fide sunt destituti, quod non existimo quemquam dicendum.

Respondetur itaque, licet Deus sit realiter simplicissimus, varios tamen eum in se conceptus virtualiter, & ratione nostrâ distinctos completi, ut esse ens infinitum, omnipotens, unum &c. quæ si sciat, quantumvis alia nonnulla Dei prædicata invincibiliter ignoret, dici nihilominus potest nosse Deum. Dixi invincibiliter, si enim ignorantia hæc, vel etiam error sit vincibilis, seu culpabilis, jam procedit quodammodo ex heresi, & quadam specie infidelitatis: unde quamvis cum ejusmodi errore stare in personâ illâ possit verus actus scientiæ, aut etiam Fides humana vera de aliis Dei prædicatis, non tamen Fides infusa, hæc enim per talem actum infidelitatis destruitur, si antè fuisset habita, & impeditur habenda.

Nec urget quod contra hoc objicit Caietanus, multos scilicet non posse habere Fidem de existentia Dei, cum habeant de illâ evidentiam, Fides autem & scientia, seu actus clarus & obscurus de eodem objecto stare simul in eodem intellectu non possunt. Hoc, inquam, non urget, Disp. enim 50. Logicæ, Sectione secundâ, & sequentibus ostendi non in eodem tantum intellectu dari posse scientiam & Fidem de aliquo objecto, sed eundem etiam actum utramque illam rationem in se completi posse, quo admissio cessat difficultas.

SECTIO TERTIA.

Quid de necessitate Fidei circa alios articulos & mysteria existimandum.

SECUNDA Conclusio: Fides explicita de Christo, qua scilicet cognosceretur ut verus Deus & homo, & per passionem ac mortem homines redempturus, non erat ante Christi adventum medium necessarium ad salutem. Hæc est communis Theologorum sententia: eam tenet Magister in tertio, Distinctione 25. S. Thomas secunda secundæ, quæstione secunda, articulo septimo, Halensis tertia parte, quæstione 69. vel 82. membro tertio, articulo 2. ad tertium, Cano, Vega, & alii passim: & hoc fortè modo intelligi possunt S. Clemens Alexandrinus, Justinus Martyr, & S. Chrysostomus supra, Sect. 1. num. 3. citati, & alii quidam, dum tempore legis naturæ vix videbantur requirere Fidem ad iustitiam.

Ratio

VI. Unum Dei Attributum ignoratum non obstat vera Fidei circa alia.

Quid de oppositis Theologorum circa attributa Dei sententiis censendum.

VII. Deus realiter simplicissimus varios in se continet conceptus ratione nostrâ distinctos.

Hæc ignorantia vel error debet esse inculpabilis.

VIII. Non obstat Fides de Deo, quod Deus cognoscatur evidenter.

Stare simul possunt Fides & scientia.

I. Anteadventum Christi Fides explicita perfectâ de eo non erat necessaria.

II. Ratio hujus optima est, quam tradit S. Bernardus epist. 77. Medium siquidem omnibus necessarium ad salutem, publice predicari deberet, & omnibus clarè innotescere; at verò non solum in lege naturæ, sed nec in lege scriptæ Christus clarè predicabatur, sed obscurissimo tantum modo, sub umbris scilicet & figuris *Petra, serpentis aëni, Agni Paschalis*, &c. ex quibus non nisi paucissimi, iique ex speciali privilegio, peculiarique immisso lumine Christum ut Deum & hominem, & mundi à peccatis liberatorem ac Redemptorem cognoverunt, cum tamen, ut dixi, si tunc fuisset medium ad salutem necessarium, res hæc omnibus debuisset esse manifesta.

III. Tertia conclusio: Verius etiam videtur, non aliam tempore legis naturæ & scriptæ Christi cognitionem fuisse necessitate mediis requisitam, quam valde implicitam, talem nimirum, ut Deus crederetur habere providentiam circa humanum genus, hominesque per media aliqua sibi cognita misericorditer liberaturum, inter quæ media generatim sumpta Christus, ejusque redemptio continebatur, quamvis neque hoc, neque ullum aliud medium in particulari ab iis cognosceretur: ita S. Thomas 2. 2. quæst. 2. art. ad tertium, Salmeron tomo 12. Disp. 31. in Acta, Valentia hic, Disp. 1. quæst. 2. puncto 4. §. Nunc vero: Sanchez lib. 2. in Decal. cap. 2. numero septimo: Suarez hic, Disp. 12. Sectione tertiâ, numero 17. & alii passim contra Lorcam hic, Disp. 31. num. 4. & Coninck Disp. 14. dub. 9. num. 142. qui dicebant, omni omnino tempore necessarium necessitate mediis fuisse ut quis explicitè cognosceret venturum aliquem Redemptorem, etsi quis in particulari futurus esset, & in quibus circumstantiis venturus, homines ignorarent.

IV. Dices: Nihil in antiquo testamento frequentius, quam venturum fuisse Messiam, ergo in lege saltem scriptæ omnibus necessarium fuit credere venturum esse aliquem Redemptorem, idque non confusâ illa & generali ratione, sed omnino explicitè. Respondetur primò, esto concedatur omnes in lege scriptæ credere debuissent venturum esse Messiam, hæc tamen Fides non fuit ipsis necessaria necessitate mediis, sed tantum præcepti. Unde non videtur dubium, quin si rudis aliquis & ignarus in illo populo nihil unquam de Messia audivisset, potuisset nihilominus eum per Fidem Dei remuneratoris, ejusque dilectionem salvari. Secundò dico Judæos passim Messiam expectasse, eumque venturum credidisse, non ut animarum, sed corporum, ut ita dicam, Redemptorem; existimabant quippe plerique illum instar Regis temporalis futurum, eosque vi & armis ab hostibus, qui ipsos identidem impetebant, mirisque vexabant modis, & captivos interdum in alias regiones ducebant, liberaturum.

V. Quarta conclusio: Ante sufficientem prædicationem Evangelii, hoc est usque ad annum plus minus quadragesimum post mortem Christi; (tunc enim solum promulgata sufficienter seu consummatè censebatur lex nova) clarior & explicatior Christi Fides non requirebatur, quam in iis ante fuit, quibus Christus non erat sufficienter predicatus seu propositus; ac proinde adhuc sufficiebat Fides Christi implicita. Hoc aperte ostenditur Actorum decimo in Cornelio centurione, qui ibidem dicitur religiosus ac timens Deum, ejusque orationes & eleemosynas dixit Angelus ascendisse in memoriam in conspectu Dei, seu illi placuisse, qui proinde tunc fuit iustus &

fidelis, cum sine Fide impossibile sit placere Deo; hic nihilominus, antequam ad eum veniret S. Petrus, explicitam Christi Fidem non habebat, ad hunc enim finem ad eum missus est Apostolus, ut scilicet Christum ei annuntiaret; ergo illo tempore poterant homines esse iusti & consequenter fideles sine explicitâ Fide Christi, si invincibiliter seu iuculpabiliter eum ignorarent; cum enim lex Evangelicâ, omnes tunc non obligaret, media quæ jam ad salutem in lege novâ obrinendam peculiariter requiruntur habendi, nondum singulis incumbere necessitas, sicque media, quæ antea erant sufficientia, adhuc sufficiebant. Quod verò de Cornelio diximus, expressè docet S. Thomas 2. 2. quæst. 10. artic. 4. argum. *Sed contra*: & tertia parte, quæst. 69. art. 4. ad secundum; idemque affirmat S. Augustinus de Prædest. Sanctorum, capite 7. Sanctus Chrysostomus, & S. Gregorius.

SECTIO QUARTA.

An post promulgatum sufficienter Evangelium explicita Fides Christi sit necessaria ad salutem.

QUINTA Conclusio: quamvis salvari quis modò possit sine Fide explicitâ Christi in re obtentâ, semper tamen post promulgationem Evangelii, & Christi per Apostolos prædicationem, Fides explicita Christi fuit per se loquendo ad salutem necessaria: ita S. Thomas 1. 2. q. 89. art. 6. ad tertium, ubi asserit puerum, si statim postquam pervenit ad usum rationis se convertat ad Deum, recepturum justificationem. Eandem sententiam de Fide Christi tenet Vega in Trid. lib. 6. cap. 19. Suarez hic, Disp. 12. Sect. 4. n. 11. Torrez Disp. 27. dub. 4. Arriaga hic, Disp. 12. Sect. 2. num. 7. & alii: quod etiam ex parte docet Coninck hic, Disp. 14. num. 163.

Contrarium nihilominus tenet Valentia q. 2. p. 4. assertionem tertiâ, Lorca Disp. 22. Sanchez libro secundo Summæ, cap. 2. qui dicunt post promulgatum sufficienter Evangelium ita necessitate mediis, in re necessariam esse Fidem explicitam Christi, ut scilicet expressè credatur illum Deum esse & hominem, natum, mortuum, & resuscitatum, ut quantumvis invincibiliter hæc & iuculpabiliter ignoret, salutem consequi non possit.

Nostra tamen assertio quoad primam partem probatur; jam enim potest quis habere supernaturalem, & explicitam Fidem Dei absque eo quod habeat explicitam Fidem Christi, sicut habuerunt in lege naturæ & scriptâ, alioqui pejori loco nunc essent homines, quam ante Christi adventum, cum tamen secundum omnes via ad salutem modò longè facilior sit, quam vel in lege naturæ fuit, vel etiam sub veteri testamento. Jam verò, ex hac Fide supernaturali explicitâ Dei potest homo ille se ad Deum convertere, eumque actu amoris supernaturali diligere, quod si præstet, certissimè justificabitur, cum actum charitatis, seu amoris Dei super omnia supernaturalem, semper sequatur justificatio.

Quòd autem contingere possit, ut quis explicitam Fidem Dei habeat sine explicitâ Fide Christi, ostenditur communi illo exemplo à Theologis passim usurpato, de puero in sylvis enutrito; is nam-

Media in-
stituta ad
salutem ob-
tinendam
sub lege
Evangelicâ,
non statim
obligabant
omnes.

I.
Explicita
Fides Chri-
sti est per se
loquendo ne-
cessaria ad
salutem.

II.
Qualis ex-
plicita Fides
Christi à
nonnullis
requiritur
ut medium
ad salutem
necessarium.

III.
Ostenditur,
hoc etiam
tempore Fi-
dem Chri-
sti explici-
tam non esse
in re ne-
cessarium ad
salutem.

IV.
Declaratur
quo pacto
habere quis
possit expli-
cis nam-

Peculiaris
quorundam
hac de re
sententia.